

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 17 hallituksen esitykseen 71. Kansainvälisessä työkonferenssissa hyväksytyjen sopimusten ja suositusten johdosta

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 10 päivältä kesäkuuta 1986 lähettänyt hallituksen edeltä mainitun esityksen n:o 78 ulkoasiainvaliokuntaan.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti sosiaalivaliokunta on antanut asiasta liitteenä olevan lausunnon.

Asian johdosta on ollut kuultavana hallitusneuvos Matti Salmenperä sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Käsiteltyään asian ulkoasiainvaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleiskokouksessa, 71. Kansainvälisen työkonferenssin kokouksessa Genevessä kesäkuussa 1985 hyväksytty työtilastoja ja työterveyshuoltoa koskevat yleissopimukset hyväksyttäisiin. Lisäksi ehdotetaan, että yleissopimuksia täydentävät suositukset otettaisiin huomioon lainsäädännön valmistelussa.

Työtilastoja koskevan yleissopimuksen tarkoituksena on kehittää ja parantaa työtilastojen määrää ja laatua jäsenmaissa kansallisia tilastotarkoituksia varten. Yleissopimus kattaa kaikki ILO:n toiminta-alueeseen kuuluvat tilastot. Sopimus velvoittaa sen ratifioineen valtion kehittämään tilastoja sopimuksen edellyttämällä tavalla. Yleissopimus jakautuu neljään osaan, jotka ovat yleiset määräykset, työtä koskevat perustilastot, määräykset velvoitteiden hyväksymisestä sekä loppumääräykset.

Työtilastoja koskeva suositus määrittelee, kuinka usein työtilastoja tulisi laatia ja millaisia luokituksia niihin tulisi sisältyä. Tärkeimpiä yleisluokituksia ovat ikä, sukupuoli, toimiala ja ammatti. Suosituksessa on myös työtilastojen tietosisältöön liittyviä tarkennuksia. Suosituksessa on mainittu tärkeimmät työtilastojen laadinnan perusedellytykset. Niin ikään suosituksessa ehdotetaan laadittavaksi kansallisia luokitusnormeja ja seurattavaksi niiden noudattamista. Säännönmukaisena tilastojen laadintajaksena pidetään suosi-

tuksen mukaan yhtä vuotta. Rakennustilastoja suositellaan laadittavaksi eräiltä osin 10 vuoden, eräiltä osin viiden vuoden välein.

Työterveyshuoltoa koskeva yleissopimus sisältää määräykset työterveyshuoltoa koskevan kansallisen toimintapolitiikan periaatteista, työterveyshuoltoon kuuluvista tehtävistä, organisaatiosta, toiminnan edellytyksistä sekä loppumääräykset. Työterveydenhuollolla tarkoitetaan yleissopimuksessa palveluja, joiden keskeisenä tarkoituksena on työstä ja työympäristöstä johtuvien terveysriskien ennaltaehkäisy. Lisäksi työterveyshuollolla tarkoitetaan työnantajan, työntekijöiden ja heidän edustajiensa neuvontaa turvallisen ja terveellisen työympäristön luomisen ja ylläpitämisen edellytyksistä ja työn sovittamisesta työntekijöiden kykyjä vastaavaksi. Sopimuksen edellyttämistä toimenpiteistä tulee neuvotella työmarkkinaosapuolten edustavimpien järjestöjen kanssa.

Työterveyshuoltoa koskeva suositus sisältää sopimusta täydentäviä periaatteita kansallisesta toimintapolitiikasta. Suosituksessa käsitellään myös omaa työtään tekevien työterveyshuoltoa, yritystason toimintasuunnitelmaa sekä työterveyshuoltotoiminnan sisältöä. Lisäksi suositus sisältää työntekijän terveydentilan seuranta, terveyskasvatusta, ensiaputoiminnan järjestämistä, työterveyshuoltoon kuuluvia muita tehtäviä, toiminnan organisointia ja toimintaehtoja koskevat periaatteelliset tavoitteet. Suositus korvaa työterveyshuollon järjestämistä työpaikoilla koskevan vuodelta 1959 olevan suosituksen n:o 112.

Sopimukset eivät sisällä määräyksiä, jotka olisivat ristiriidassa voimassa olevan lainsäädännön kanssa tai jotka edellyttäisivät lainsäädäntötoimenpiteitä. Kansainvälisen työjärjestön perussäännön 19 artiklan mukaan kunkin jäsenvaltion tulee määrääjässä yleiskokouksessa istunnon päättymisestä saattaa yleiskokouksessa hyväksytyt sopimukset ja suositukset toimivaltaisen valtioelimen käsiteltäväksi lainsäädäntö- tai muita toimenpiteitä varten. Suomessa noudatetun vakiin-

tuneen käytännön mukaan asiakirjat on tästä syystä saatettu eduskunnan käsiteltäviksi. Mikäli sopimukset ratifioidaan, on ratifiointi irtisanottavissa 10-vuotiskausittain.

Hallituksen esityksen perusteluihin, sosiaalivaliokunnan lausuntoon ja saatuun selvitykseen viitaten ulkoasiainvaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyviä ehdotuksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina sekä puoltaa niiden hyväksymistä.

Edellä esitettyyn viitaten ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 25 päivänä kesäkuuta 1985 hyväksytyn Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen n:o 160, joka koskee työtilastoja, sekä

että Eduskunta hyväksyisi Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferens-

issa 26 päivänä kesäkuuta 1985 hyväksytyn Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen n:o 161, joka koskee työterveyshuoltoa.

Lisäksi valiokunta ehdottaa,

että Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 25 päivänä kesäkuuta 1985 hyväksytyn Kansainvälisen työjärjestön suositus n:o 170, joka koskee työtilastoja, otetaan huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä, sikäli kuin se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista ja

että Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 26 päivänä kesäkuuta 1985 hyväksytyn Kansainvälisen työjärjestön suositus n:o 171, joka koskee työterveyshuoltoa, otetaan huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä, sikäli kuin se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista.

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 1986

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Liikanen, varapuheenjohtaja Zilliacus, jäsenet Elo, Hetemäki-Olander, Kortesalmi, E. Laine, Puolanne, Suo-

minen, Tuomaala, V. Vennamo (osittain) ja Väänänen sekä varajäsenet Hirvelä, Paasilinna ja Pohjala.

EDUSKUNNAN
SOSIAALIVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä

25 päivänä syyskuuta 1986

Lausunto n:o 5

Ulkoasiainvaliokunnalle

Ulkoasiainvaliokunta on 12 päivänä kesäkuuta 1986 päivätyllä kirjeellään pyytänyt eduskunnan päätöksen mukaisesti sosiaalivaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 78 71. Kansainvälisessä työkonferenssissa hyväksytyjen sopimusten ja suositusten johdosta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina hallitusneuvos Matti Salmenperä sosiaali- ja terveysministeriöstä, toimistopäällikkö Pirkko Aulin-Ahmavaara työvoimaministeriöstä, asiantuntijalääkäri Hannu Suutarinen Suomen Työntantajain Keskusliitosta, oikeustieteen lisensiaatti Ilkka Pohjanoksa Liiketyöntantajain Keskusliitosta, asiantuntijalääkäri Markku Toropainen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä ja työsuojelusihteeri Katriina Perkka Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan Kansainvälisen työjärjestön 71. Kansainvälisessä työkonferenssissa hyväksytyjen kahden yleissopimuksen ja niihin liittyvien suositusten hyväksymistä ja sopimusten ottamista huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä, sikäli kun se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista.

Työtilastoja koskeva yleissopimus n:o 160 asettaa tavoitteita työtilastojen määrän ja laadun kehittämiseksi kansainvälisiä tilastotarpeita silmällä pitäen. Sopimus sisältää määräyksiä tilastointimenetelmistä ja sisällöstä, neuvottelumenetelmästä viranomaisen ja työmarkkinajärjestöjen kesken sekä tietojen luottamuksellisuudesta. Lisäksi sopimus sisältää määräyksiä työtilastoja koskevasta kansainvälisestä tietojenvaihdosta ja perustilastoista.

Työterveyshuoltoa koskeva sopimus n:o 161 velvoittaa ratifioivan valtion järjestämään työter-

veyshuoltopalvelut yksityisen ja julkisen sektorin työntekijöille. Se sisältää määräykset kansallisesta työterveyshuollon toimintapolitiikasta, työterveyshuollon sisällöstä, toiminnan monitieteellisyydestä ja työterveyshuoltohenkilöstön pätevyydestä ja riippumattomuudesta. Edelleen sopimuksessa on määräyksiä yritystason yhteistyöstä, työterveydenhuollon ja muun terveydenhuollon yhteensovittamisesta sekä salassapidosta ja työntekijöiden terveydentilan seurannasta.

Työtilastoja koskisi suositus (n:o 170), joka täydentäisi edellä mainittua tilastoja koskevaa sopimusta, ja vastaavasti työterveyshuoltoa koskeva suositus (n:o 171) täydentäisi edellä mainittua työterveyshuoltoa koskevaa sopimusta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että työterveyshuoltoa koskevan sopimuksen (n:o 161) 15 artiklan mukainen salassapito-oikeus saadaan kattavaksi ja työntekijäin asemaa turvaavaksi myös Suomen kansallisessa lainsäädännössä. Tästä syystä hallituksen esityksen perusteluissa mainituilla selvityksillä ja niiden johdosta tehtävillä toimenpiteillä on tärkeä merkitys työterveyshuollon käytännön saattamiseksi täysin asianmukaiseksi.

Valiokunta korostaa myös saman sopimuksen 13 ja 14 artiklan mukaisen tiedonantovelvollisuuden merkitystä.

Sosiaalivaliokunta pitää hallituksen esityksen perusteluihin viitaten sopimusten ratifioimista ja suositusten huomioon ottamista tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Tämän perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset hyväksyttäisiin.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Halonen ja jäsenet Ikonen, H. Kempainen, P. Leppänen,

Lipponen, Nordman, Paavilainen, Pesola, Rantanen, Skön ja Stenius-Kaukonen sekä varajäsen Törnqvist.

